

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ทำการวิจัยเชิงประเมิน (evaluative research) โดยได้แบ่งระยะของวิจัยไว้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม ข้อมูล จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารจากหน่วยงานราชการที่มีส่วนรับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เช่น สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม เขต 11 จังหวัดสงขลา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานจังหวัด อำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ศึกษาข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม (field research) โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม จากผู้บริหารกิจการในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดสงขลา

ประชากรในการวิจัย

ประชากร หมายถึง ผู้บริหารกิจการ (ผู้นำกลุ่มหรือประธานกลุ่มหรือผู้จัดการกลุ่ม) จากกลุ่มที่มีการรวมกลุ่มชัดเจนจำนวน 164 กลุ่มในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตจังหวัดสงขลา โดยแบ่งประเภทตามเกณฑ์ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและพืชผล 2. กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปพืชผลเกษตร 3. กลุ่มผลิตภัณฑ์หัตถกรรมและการแปรรูป และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกประชากรด้วยวิธีการเก็บข้อมูลแบบสำมะโน (census) ผู้บริหารกิจการทั้งหมด จำนวน 164 คน เพื่อศึกษาระดับศักยภาพของผู้บริหารในภาพรวม และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากกลุ่มประชากรที่อยู่ในกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่นลำดับที่ 1 ถึง 20 โดยการเก็บข้อมูลทั้งหมด จำนวน 20 คน (ภาคผนวก 2) ซึ่งผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ในระดับจังหวัด (นคผ.จังหวัด) และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) กับผู้บริหารในกลุ่มที่มีผลิตภัณฑ์ทั่วไป จำนวน 144 คน โดยการเก็บข้อมูลทั้งหมด จำนวน 144 คน เพื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (compare mean) หาความแตกต่างของระดับศักยภาพของผู้บริหาร

ตาราง 1 ประชากรในการวิจัย

(หน่วย : กลุ่ม)

อำเภอ	ประเภทกลุ่มผลิตภัณฑ์			รวม
	ด้านการเกษตรและ	แปรรูปพืชผลทาง	หัตถกรรมและการ	
	พืชผล	การเกษตร	แปรรูป	
1.เมืองสงขลา	5	12	7	24
2.สิงหนคร	3	7	1	11
3.สะเตา	-	2	3	15
4.หาดใหญ่	2	3	6	11
5.นาหม่อม	-	5	-	9
6.บางกล่ำ	2	7	2	21
7.ระโนด	-	5	5	10
8.กระแสสินธุ์	4	2	1	7
9.สทิงพระ	4	7	1	12
10.นาทวี	2	3	2	7
11.จะนะ	2	6	8	16
12.เทพา	-	6	-	6
13.สะบ้าย้อย	2	4	3	9
14.รัตภูมิ	4	8	4	16
15.ควนเนียง	-	5	-	5
16.คลองหอยโข่ง	2	7	-	9
รวม	32	89	43	164

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา, 2545

เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยได้สร้างแบบสอบถาม จากกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษา ทบทวน และได้ออกแบบ แบบสอบถามให้สอดคล้องกับแนวคิด

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน ที่ใช้ในการประเมิน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกิจการซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 ประเภทของผลิตภัณฑ์
- 1.2 รูปแบบของการจัดตั้งองค์กร
- 1.3 ระยะเวลาการดำเนินกิจการ
- 1.4 แหล่งเงินของกิจการ
- 1.5 แหล่งวัตถุดิบของกิจการ

โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารกิจการซึ่งประกอบด้วย

- 2.1 เพศ
- 2.2 อายุ
- 2.3 รายได้
- 2.4 สถานภาพ
- 2.5 ระดับการศึกษา
- 2.6 ประสบการณ์ในการบริหาร
- 2.7 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบการประเมินด้านบุคลิกลักษณะของผู้บริหารกิจการซึ่ง ประกอบด้วย

- 3.1 ความเป็นผู้นำ
- 3.2 ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
- 3.3 การสื่อข้อความ
- 3.4 การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3.5 การปรับตัว
- 3.6 การรู้จักค้นคว้า

- 3.7 ความเชื่อถือไว้วางใจ
- 3.8 การประพฤติตามระเบียบวินัย
- 3.9 การประสานงานและการให้ความร่วมมือ
- 3.10 ความมีมนุษยสัมพันธ์
- 3.11 ความกระตือรือร้น
- 3.12 ความรับผิดชอบ
- 3.13 คุณลักษณะอื่นๆ

ส่วนที่ 4 องค์ประกอบในการประเมินด้านความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติของผู้บริหาร
กิจการ ซึ่งประกอบด้วย

- 4.1 การบริหารองค์กรและกลุ่ม
- 4.2 การบริหารทรัพยากรมนุษย์
- 4.3 การบริหารการเงิน
- 4.4 การบริหารการบัญชี
- 4.5 การบริหารการตลาด
- 4.6 การบริหารการผลิต

โดยเป็นแบบสอบถามใน ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ใช้การประเมินแบบให้
คะแนนตามระดับ (Graphic Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าตามแนวคิดของเบส (Best, 1977 : 174) ดังนี้
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายถึง มีศักยภาพในระดับสูง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายถึง มีศักยภาพในระดับปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีศักยภาพในระดับต่ำ

การใช้เกณฑ์การอธิบายค่า Contingency Coefficient, Lambda และค่า Gamma ซึ่งแสดงระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร ของ Davis's Descriptors (ผ่องพรรณ ตรีชมงคล กุล และสุภาพ นิตราภรณ์.2543 : 86)

0.70 หรือ สูงกว่า	หมายถึง มีความสัมพันธ์สูงมาก
0.50-0.69	หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง
0.30-0.49	หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.10-0.29	หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.01-0.09	หมายถึง แทบจะ ไม่มีความสัมพันธ์

ส่วนที่ 5 เป็นการสอบถามแบบปลายเปิด ที่ต้องการทราบถึง ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินงานของกิจการ รวมถึงข้อแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ดำเนินการวิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาจากทฤษฎี เอกสาร ข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ศึกษาแหล่งพื้นที่ ที่อยู่ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
3. นำแบบสอบถามไปทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารกิจการที่เป็นผู้นำกลุ่มหรือประธานกลุ่มหรือผู้จัดการกลุ่มของแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ต้องการศึกษาจำนวน 164 ชุด คิดเป็น 100 % โดยสอบถามด้วยตัวเอง
4. เก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องทุกครั้งที่ทำกรสัมภาษณ์เสร็จ
5. รวบรวมข้อมูล ลงรหัส และนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

วิธีการดำเนินการทดสอบ

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ความถูกต้องว่าเนื้อหาคำถามถูกต้องตรงกับความต้องการที่จะทำการประเมินผล

2. หาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทำการทดสอบ (Pre-test) โดย การไปทดสอบใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียง ก่อนปฏิบัติงานจริงกับผู้บริหารกิจการ จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถาม หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของ Cronbach ซึ่งวิธีนี้ เรียกว่า การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient - alpha) ที่ยอมรับกันจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530 : 119 -120)

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 จำนวน 39 ข้อ ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่า 0.98 ตอนที่ 4 จำนวน 69 ข้อ ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่า 0.98 และผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่า 0.99 จากการทดสอบแบบสอบถามดังกล่าวในครั้งนี มีความเชื่อมั่นได้อย่างเพียงพอ และเมื่อทดสอบแบบสอบถามแล้ว ได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุง โดยตัดข้อคำถามที่ไม่สมบูรณ์ และข้อคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจออกไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยแยกการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. ลงรหัส (Code instruction) โดยจัดประเภทกลุ่ม และรูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม
2. นำข้อมูลที่ลงรหัส โดยใช้ประเมินผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม

SPSS

3. สถิติที่ใช้ในการแปรผลข้อมูล มีดังนี้

3.1 หาค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร ประสบการณ์ในการฝึกอบรม โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

3.2 หาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สำหรับอธิบายระดับศักยภาพ

3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือค่า Contingency Coefficient, Gamma และค่า Lambda

3.4 การวิเคราะห์หาความแตกต่างของศักยภาพของผู้บริหาร โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare Mean)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการบริหารงาน และ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)